

УДК 37.091.39:004.77(477)
DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-2-79-87

«DIIA. EDUCATION» PLATFORM
AS AN EXAMPLE OF GADGETALIZATION IN UKRAINE

ПЛАТФОРМА «ДІЯ.ОСВІТА»
ЯК ПРИКЛАД ГАДЖЕТАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Volodymyr МОКЛЯК,
Doctor of Pedagogy, Associated
Professor

Володимир МОКЛЯК,
доктор педагогічних наук, доцент

vovchik01071981@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9922-7667>

*Poltava V.G. Korolenko National
Pedagogical University,*

*Полтавський національний
педагогічний університет імені
В. Г. Короленка,*

✉ 2, Ostrohradskiy St., Poltava,
Ukraine, 36003

✉ вул. Остроградського 2,
м. Полтава, 36003, Україна

Tetiana BONDARENKO,
PhD in Pedagogy, teacher of
Ukrainian Language

Тетяна БОНДАРЕНКО,
докторка філософії, викладачка
української мови

taniabond2016@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1200-5824>

High School of Public Governance

*Вища школа публічного
управління*

✉ 3, Mykola Shepeliev St., Kyiv,
Ukraine, 03061

✉ вул. Миколи Шепелева, 3,
м. Київ, 03061, Україна

Original manuscript received: June 19, 2023

Revised manuscript accepted: August 04, 2023

ABSTRACT

The article characterizes the functional potential of the educational platform «Diiia. Education», which has become an updated version of the platform «Diiia. Digital education». The outlined platform became a standardized logical consequence of the work of scientists, civil servants, IT workers, teachers, trainers, practitioners and interested persons. «Diiia.Education» is designed to form the information competence of Ukrainians. It should be noted that humanity's use of modern information and communication technologies to strengthen the importance of information as a resource for its development and the importance of citizens' intellectual abilities is indeed an unquestionably significant element.

The didactic potential of the outlined platform «Diiia.Education» was analyzed due to the presentation of its content. Among them: 1. courses developed by EdEra online education studio with the support of Google, Microsoft, DTEK Academy, UNDP, EGAP, CISCO, Osvitoria and Global Teacher Prize; 2. educational series; 3. guides; 4. simulators; 5. webinars; 6. podcasts.

Particular attention is paid to the «Personal learning trajectory» module, which involves individual selection of material according to the wishes of the applicant. Attention was also paid to the bilingual interface of the platform, which simultaneously

79

ICV 2021: 85.25

DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-2

performs 2 functions: 1 improvement of foreign language competence; 2. expanding the circle of potential users of the platform.

Considered the key reason for the popularization of the basic version of the platform – «Diia. Digital Education» – in particular, the coronavirus pandemic, which spread across the territory of our country, became one of such catalysts of gadgetization as such. The main reason for updating the educational platform is also demonstrated – the geopolitical situation in the country, caused by the military actions of the aggressor country, which, in turn, led to a change in demand on the labor market, lack of work.

The algorithm of actions on the site for the optimal and most efficient use of the platform is presented.

Attention was drawn to the promotion of «Diia.Education» as a technological product abroad, especially in the European Parliament and in the USA. A potential collaboration-partnership with Zambia and Colombia regarding the export of «Diia» is described.

Keywords: *digitalization, gadgetization, «Diia», «Diia.Education», educational portal.*

Вступ. Упровадження будь-якої нової технології, особливо цифрової, є тривалим поступовим процесом, який потенційно може принести багато невідомих проблем і небезпек для людей. Усе це ми повною мірою усвідомили ще у ХХ столітті та впровадили плоди науково-технічного прогресу в реальну економіку. Загальновідомо, що розвиток масового (конвеєрного) виробництва свого часу спонукав до інтенсивного вивчення соціально-правових проблем організації реальної економіки – адекватної оплати праці, системи соціального забезпечення та компенсації, морального та матеріального стимулювання шкідливої поведінки, умов праці тощо. На основі досвіду Г. Форда ми навіть почали вивчати соціально-психологічні фактори, що характеризують ставлення людини до праці, психологічний клімат у колективі, сімейну та трудову мотивацію. Сьогодні ми все більш уважно розглядаємо соціальні та політичні чинники, які створюють сприятливі умови праці для винахідницької та раціоналізаторської діяльності.

Використання людством сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для посилення важливості інформації як ресурсу для свого розвитку та важливості інтелектуальних здібностей громадян справді можна вважати нечуваним науковим тріумфом у ХХ столітті. У ХХІ столітті Інтернет та інші взаємопов'язані мережі глобального інформаційно-комунікаційного простору підвищили своє значення та визначили цінність значущої інформації, яку генерують наука та освіта. Сьогодні вони стали надзвичайно важливими для життя та політичної незалежності людини, сприяючи розвитку юриспруденції як запоруки інноваційного розвитку країни.

Окрім планомірного поступального розвитку людства як такого, що змушує знаходити нові шляхи існування, слід зазначити, що завжди пришвидшує трансформацію і криза. Тому пандемія коронавірусу, котра поширилася на теренах нашої країни, стала одним з таких каталізаторів для українців. Ми стали більш гаджеталізованими, цифровізованими та комп'ютеризованими. Вимушений перехід на дистанційну форму існування, викликаний пандемією, змусив людей переформатувати

буденний до цього стиль життя, навчитися комунікувати онлайн; провадити освітній процес, працювати у віртуальному форматі.

Аспекти гаджеталізації та комп'ютеризації тісно переплітаються з освітньою сферою як однією з домінантних у функціюванні кожної особистості XXI століття. Безапеляційним постає той факт, що навчально-виховний процес тепер вимагає формування веборієнтованої моделі освіти, котра передбачає залучення різних інформаційних джерел мережі: культурно-освітніх сайтів (віртуальних бібліотек, журналів і газет) та довідкових сайтів (енциклопедій, словників, каталогів, персональних сайтів, порталів). Тому зовсім не викликає сумнівів необхідність оволодіння комп'ютерними технологіями всіма учасниками освітнього процесу.

Аналіз нормативно-правової бази щодо інформатизації та діджиталізації закладів освіти в Україні різних рівнів, їх масштабність та розмаїття (закони України; постанови, розпорядження Кабінету Міністрів; укази Президента; накази, рекомендаційні листи, роз'яснення Міністерства освіти і науки, тощо) підтверджують ідею актуальності окресленого питання на загальнонаціональному рівні.

Аналіз науково-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що проблемою використання інтернет-ресурсів в освітньому середовищі навчальних закладів займалися вітчизняні та зарубіжні науковці. Так, дидактичні властивості використання електронних освітніх ресурсів у загальноосвітніх навчальних закладах узагальнено В. Биковим, Л. Карташовою, М. Шишкіною та ін.; питання ресурсно-орієнтованого навчання розкриті в працях О. Ільченко, Н. Кононец та ін.; теоретичні аспекти використання хмарних сервісів, інтернет-ресурсів у навчальних закладах загалом та на окремих уроках осіб розкривають М. Кадемія, С. Литвинова, Гр. Луценко, О. Спирін та ін.; проблема впливу комп'ютерних технологій на загальний розвиток дітей розглянута в працях таких науковців, як О. Андрощук, В. Бондаровська, Д. Бучинська, О. Кореганова та ін.; проблема інформатизації та діджиталізації закладів загальної середньої освіти за закладів вищої школи представлена в роботах В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, О. Матвієнко тощо; технологічний підхід у реалізації освіти з використанням усережі досліджений М. Пехотою, О. Любарською, О. Олексюк та ін.

Однак ми дійшли висновку, що у зв'язку з нещодавно презентованою оновленою платформою Дія.Освіта на часі не існує ґрунтовних досліджень, які б репрезентували увесь дидактичний потенціал цього порталу. Тому наша розвідка є першою спробою в окресленому руслі.

Мета статті – проаналізувати дидактичний потенціал платформи Дія.Освіта, розкривши її функційні можливості, актуальні для учасників освітнього процесу закладів освіти.

Методи та методики дослідження. Для досягнення поставленої мети і розв'язання визначених у дослідженні завдань використано комплекс теоретичних та емпіричних методів, а саме: *аналіз і синтез, порівняння, систематизація* – для уточнення поняттєво-категорійного

апарату дослідження; *діахронія, синхронія* – для висвітлення функційного потенціалу платформи «Дія.Освіта» на етапі її появи та сьогодення; *конкретизація, узагальнення* – для окреслення методологічних характеристик предмету дослідження.

Результати та дискусії. Відповідь на виклик, який отримало українське суспільство в березні 2020 році, насправді була заготовлена ще раніше. 21 січня 2020 року за сприяння Міністерства цифрової трансформації, що реалізує державну політику у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян, стартувала Національна освітня платформа з цифрової грамотності Дія.Цифрова освіта. Про це ще 24 грудня 2019 року було анонсовано тодішніми Прем'єр-міністром Олексієм Гончаруком спільно з віце-прем'єр-міністром Михайлом Федоровим [2]. Тоді була заявлена досить амбітна ціль: «навчити мінімум 6 мільйонів українців цифровій грамотності за 3 роки. Причому, 70% має бути віком від 30 до 60+ років». Ідея запуску такого проекту виникла у зв'язку з тодішньою статистикою сформованості інформаційної грамотності у громадян України. На презентації означеної онлайн-платформи Валерія Іонан продемонструвала результати першого в Україні соціологічного дослідження: «53,5% українців знаходяться нижче позначки середній рівень у питаннях цифрової грамотності. Не володіють цифровими навичками 15,1% українців, а володіють низьким рівнем цифрових навичок 37,9% громадян. 34% українців у віці 18–70 років за останній рік ставали об'єктом хоча б одного з видів шахрайських дій в Інтернеті, а серед молоді у віці 10–17 років – 49,5% українців ставали жертвами онлайн шахрайства. Найбільш незахищеними сегментами в інтернеті є молодь до 16 років та люди старше 60 років» [2].

Рис. 1. Базовий курс із цифрової грамотності

Першочергово на платформі пропонувалися курси, розроблені студією онлайн-освіти EdEra за підтримки компанії Google, Microsoft, Академія ДТЕК, ПРООН UNDP, EGAP, CISCO, Освіторія та Global Teacher Prize: базовий курс із цифрової грамотності; цифрова грамотність для вчителів; курс для батьків «Онлайн-безпека для дітей».

Усі навчання на означених курсах мали специфічний формат серіалів, де замість рівнів – сезони, а замість уроків — освітні серії за участю експертів і зірок українського шоу-бізнесу.

Так, до прикладу, у **базовому курсі із цифрової грамотності** інформація представлена блочно: базовий, середній, просунутий рівні (рис. 1).

6-годинний курс **«Цифрові навички для вчителів»** покликаний навчити педагогів рационально використовувати гаджети в освітньому процесі (рис. 2).

Рис. 2. Цифрові навички для вчителів

Розробники Дія.Цифрова освіта постійно додавали нові матеріали на платформу, відштовхуючись від потреб та побажань українців. Зараз, усвідомлюючи низку викликів, багато людей потребують зміни життєвих траєкторій як таких, удосконалення навичок чи ж оволодіння новими. Геополітична ситуація в країні, зміна попиту на ринку праці, відсутність роботи, спричинена воєнними діями країни-агресорки – усе це повпливало на оновлення контенту окресленого вебпорталу. 17 травня 2023 року відбулася презентація національної едьютейнмент-платформи актуальних знань та навичок Дія.Освіта (<https://osvita.diia.gov.ua>), що стала оновленою версією попереднього проекту Дія.Цифрова освіта. Це безоплатна можливість навчатися в інноваційному й інклюзивному форматі; перший у світі проект подібного масштабу. По суті, це енциклопедія професій, перший крок до навчання, який можна зробити саме в онлайн форматі.

Національна платформа Дія.Освіта оновлена з ініціативи Міністерства цифрової трансформації за підтримки Google.org та Фонду Східна Європа.

У контексті воєнних реалій розробники проекту позиціонують його також як можливість, зокрема, для внутрішніх переселенців та решти охочих зробити перший крок до нових навичок та нової професії. На оновленій платформі користувачам пропонується зробити перші кроки до здобуття професії: 1. Реєструється та проходить профорієнтаційний тест. 2. Отримує рекомендації та обирає професію. 3. Дивиться освітній серіал. 4. Проходить симулятор, який імітує реальну робочу ситуацію. 5. Отримує сертифікат. 6. Знаходите вакансію у своєму регіоні.

Рис. 3. Цифрограм для вчителів

Важливо зазначити, що на оновленій платформі залишаються доступними тести, розроблені попередньо. Приміром, у 2021 році з'явився глобальний тест **«Цифрограм для вчителів»** (рис. 3), завдання якого систематизовані за сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей DigComp 2.1. і адаптована українськими експертами. За результатами тестування учитель, окрім сертифікату з відповідним результатом, отримує діаграму-розшифровку найсильніших компетентностей з 30 визначених у рамці цифрових компетентностей для громадян України, котрі погруповані наступним чином:

- учитель у цифровому суспільстві (включає професійний розвиток, використання та аналіз цифрових ресурсів, навчання та оцінювання учнів, розвиток цифрової компетентності учнів);
- професійний розвиток (демонструє рівень використання професійного цифрового середовища та професійної спільноти для спільної розробки цифрових освітніх ресурсів);
- використання та аналіз цифрових ресурсів (показує рівень сформованості власного цифрового інструментарію; застосування різних цифрових інструментів та технологій для створення знань, інновацій, процесів і продуктів);

– навчання та оцінювання учнів (використання цифрових сервісів для обміну ідеями, зворотного зв'язку, проведення формувального та підсумкового оцінювання);

– розвиток цифрової компетентності учнів (виявлення та рішення різнопланових технічних проблем під час роботи пристроїв та при використанні цифрових середовищ; освоєння нового прикладного програмного забезпечення, нових мобільних застосунків; формування власних стратегій пошуку даних у цифровому освітньому середовищі) [1:141–142].

Порівняно зі стартовим варіантом, Дія.Освіта в разі масштабувалася: разом з провідними компаніями та експертами створено понад 50 нових освітніх серіалів та 50 симуляторів про різні професії. Принагідно зазначимо, що контент на платформі також доступний англійською, що, з одного боку, створює умови для білінгвальної освіти, стає плацдармом для вдосконалення іншомовної компетентності, а з іншого – розширює коло потенційних користувачів платформи.

Інформація на оновленій платформі погрупована за наступними вкладками (рис. 4):

Рис. 4. Дія.Освіта (головна сторінка)

Зазначимо, що окреме зацікавлення викликає модуль «Персональна траєкторія навчання», що передбачає індивідуальний підбір матеріалу за бажанням здобувача. Після процесу верифікації платформа пропонує заповнити інформацію про себе в налаштуваннях профілю для того, щоб розробники могли підібрати для себе цікаві та корисні матеріали індивідуально під запити, створивши персональній освітній серіал.

Дія.Освіта як функціонал вже скоро з'явиться в застосунку Дія – мобільного застосунку, єдиному порталі е-документування в галузі державних послуг, бренді цифрової держави в Україні. Основна мета – популяризація в маси.

Принагідно зазначимо, що дедалі більше країн цікавляться розробкою власних застосунків на базі Дії. Ініціатор електронного сервісу державних послуг, віце-прем'єр-міністр з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій, Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров 25 травня 2023 року виступив у Європарламенті на запрошення члена

Європарламенту від Румунії Драгоса Тудораша. Під час виступу Михайло Федоров представив візію української цифрової демократії й розповів про шлях діджиталізації, філософію Дії та довіру українців до застосунку [4]. Днем раніше презентували українську Дію в США [3]. У Вашингтоні завершився перший в історії саміт Diia in DC.

Таким чином, доходимо висновку, що зараз Дія – не просто документи в смартфоні. Це технологічний продукт, яким надихаються уряди інших держав. Принагідно зазначимо, що вже йдуть перемовини щодо колаборації – розгляд партнерства із Замбією та Колумбією щодо експорту «Дії» [3].

Висновки. Невпинні кроки в процесах діджиталізації та комп'ютеризації змушують кожного з нас постійно вдосконалювати власні знання, йти в ногу з часом. Платформа Дія.Освіта виступає для своїх користувачів, з одного боку, свідченням цього невинного розвитку, а з іншого – плацдармом для вдосконалення власних знань, умінь та навичок. Широкий функційний потенціал платформи стане цікавим для всіх учасників освітнього процесу: учнів (студентів), вчителів (викладачів), батьків. Основною перевагою оновленої версії платформи є вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії. Розробники Дія.Освіта власним прикладом потверджують ідею актуальності здобуття освіти протягом усього життя, особіно в мінливих реаліях сьогодення.

Література

1.Бондаренко Т. С. Дидактичні умови застосування інтернет-ресурсів в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти : дисертація ... доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, МОН України. Полтава, 2023.

2. Національна освітня платформа з цифрової грамотності «Дія: Цифрова освіта» стартує вже 21 січня. URL : <https://thedigital.gov.ua/news/natsionalna-osvitnya-platforma-z-tsifrovoi-gramotnosti-diya-tsifrova-osvita-startue-vzhe-21-sichnya> (дата звернення: 04.06.2023).

3. Українську «Дію» презентували в США. URL : <https://it.novyny.live/ukrayinsku-diiu-prezentovali-v-ssha-96075.html> (дата звернення: 04.06.2023).

4. Цифрова трансформація і філософія Дії: Михайло Федоров представив у Європарламенті український досвід діджиталізації. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/tsyfrova-transformatsiia-i-filosofii-dii-mykhailo-fedorov-predstavyyv-u-ievroparlamenti-ukrainskyyi-dosvid-didzhytalizatsii> (дата звернення: 05.06.2023).

References

1. Bondarenko, T. S. (2023). *Dydaktychni umovy zastosuvannya internet-resursiv v osvithnomu seredovyshchi zakladiv zahalnoi serednioi osvity* [Didactic conditions for the use of Internet resources in the educational environment of institutions of general secondary education.]. Qualifying scientific work on manuscript rights. Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 011 Educational, pedagogical sciences, fields of knowledge 01 Education/Pedagogy. Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University [in Ukrainian].

2. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2019). *Natsionalna osvithna platforma z tsyfrovoi hramotnosti «Diia. Tsyfrova osvita» startuie vzhe 21 sichnia* [The 86

national educational platform on digital literacy «Diia: Digital Education» will start on January 21]. Retrieved from : <https://thedigital.gov.ua/news/natsionalna-osvitnya-platforma-z-tsifrovoyi-gramotnosti-diya-tsifrova-osvita-startue-vzhe-21-sichnya> [in Ukrainian].

3. Hlushchenko, D. (2023). *Ukrainsku «Diiu» prezentuvaly v SSHa* [Ukrainian «Diia» was presented in the USA]. Retrieved from : <https://it.novyny.live/ukrayinsku-diiu-prezentuvali-v-ssha-96075.html> [in Ukrainian].

4. Government portal. Official website. (2023). *Tsyfrova transformatsiia i filosofiiia Dii: Mykhailo Fedorov predstavyyv u levroparlamenti ukrainskui dosvid didzhytalizatsii* [Digital transformation and the philosophy of Action: Mykhailo Fedorov presented the Ukrainian experience of digitization in the European Parliament]. Government portal. *The only web portal of executive authorities of Ukraine*. Retrieved from : <https://www.kmu.gov.ua/news/tsyfrova-transformatsiia-i-filosofiiia-dii-mykhailo-fedorov-predstavyyv-u-ievroparlamenti-ukrainskyi-dosvid-didzhytalizatsii> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті характеризувано функційний потенціал освітньої платформи «Дія.Освіта», що стала оновленим варіантом платформи «Дія. Цифрова освіта». Окреслена платформа стала унормованим логічним наслідком роботи науковців, державних службовців, працівників галузі ІТ, викладачів, тренерів, практиків та зацікавлених осіб. «Дія.Освіта» покликана формувати інформаційну компетентність українців. Зазначимо, що використання людством сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для посилення важливості інформації як ресурсу для свого розвитку та важливості інтелектуальних здібностей громадян справді на часі є безапеляційно значущим елементом.

Проаналізовано дидактичний потенціал окресленої платформи «Дія.Освіта» за рахунок презентації її контент-наповнення. Серед них: курси, розроблені студією онлайн-освіти EdEra за підтримки компаній Google, Microsoft, Академія ДТЕК, ПРООН UNDP, EGAP, CISCO, Освітторія та Global Teacher Prize; освітні серіали; гайди; симулятори; вебінари; подкасти.

Окрему увагу приділено модулю «Персональна траєкторія навчання», що передбачає індивідуальний підбір матеріалу під бажання здобувача. Звернуто увагу і на двомовний інтерфейс платформи, що одночасно виконує дві функції: удосконалення іншомовної компетентності; розширення кола потенційних користувачів платформи.

Розглянуто ключову причину популяризації базової версії платформи «Дія.Цифрова освіта» – пандемія коронавірусу, котра поширилася на теренах нашої країни, стала одним з таких каталізаторів гаджеталізації як такої. Продемонстровано також основну причину оновлення освітньої платформи – геополітична ситуація в країні, спричинена воєнними діями країни-агресорки, що, у свою чергу, призвела до зміни попиту на ринку праці, відсутності роботи.

Представлено алгоритм дій на сайті для оптимального та максимально ефективного користування платформою.

Звернуто увагу на популяризацію «Дія.Освіта» як технологічного продукту закордоном, особіно в Європарламенті та в США. Описано потенційну колаборацію – партнерство із Замбією та Колумбією щодо експорту «Ді».

Ключові слова: цифровізація, гаджеталізація, діджиталізація, «Дія», «Дія.Освіта», освітній портал.